МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ»

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня,
II курсу, групи ЕМРМз-23-1,
спеціальності 051 «Економіка»,
освітня програма «Економіка міста
та регіону»

(підпис) Мизовець О.Р.
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник (підпис) Юр'єва П.Б. к.е.н, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-
професійної
програми (підпис) Скорик М.О., к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри економічної політики та сталого розвитку
протокол від «07» 01 2025 № 1

Завідувач
кафедри (підпис) Паянок Т.М. к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 31 22.01.25р. _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 17.01.25 _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 45 10.02.25р. _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Охрімєнко Ї. В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ Скорєєв М. О.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Корж М. А.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Юр'єва П. Б.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Секретар екз. комісії _____ Телішук Мир. М.

Бланк оцінювання кваліфікаційної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	28		
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від до 5	5		
4.Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	46		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	91		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100- бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
91	5	A	10.02.25р	Охрименко Т.В. Сторик М.О. Корж М.І. Бобєва Л.Б. Тарелкіна Н.Ю.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики та сталого розвитку
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка міста та регіону»

Затверджую
Завідувач кафедри _____ Скорик М.О.
«23» 10 2023

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти

Мизовець Олександри Романівни

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади».

Затверджена наказом ректора від «21» грудня 2023 р. №1717

2. Строк здачі закінченої роботи: 20 січня 2025 р.

3. Мета роботи. З'ясувати сутність залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад та визначити інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади, визначити результати та окреслити перспективи залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України.

Об'єкт дослідження – особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

База дослідження: Міністерство фінансів України, Національний банк України, Ковельська міська громада, Бородянська селищна територіальна громада, Васильківська територіальна громада, Вишнівська територіальна громада, Бучанська територіальна громада, Вінницька територіальна громада, Тростянецька міська громада.

4. Вихідні дані до роботи: наукові статті, навчальна література, матеріали монографій та періодичні видання, інформація отримана з мережі Інтернет, публікації з журналів і газет, статистична звітність Міністерства фінансів України, Національного банку України тощо.

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці та рисунки, що відповідають

тематиці даної роботи.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

– сутність, роль та значення залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад;

– форми та інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади;

– особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад;

– оцінка рівня та результатів залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України;

– удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної)роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	До 23.10.2023	23.10.23
2.	Підготовка першого розділу роботи та подання керівнику	До 15.04.2024	15.04.24
3.	Підготовка другого розділу роботи та подання керівнику	До 28.06.2024	28.06.24
4.	Підготовка третьогорозділу роботи та подання керівнику	До 10.01.2025	10.01.25
5.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	До 17.01.2025	15.01.25
6.	Перевірка на плагіат та отримання відгуку керівника роботи	До 20.01.2025	17.01.25
7.	Попередній захист	22.01.2025	22.01.25
8.	Допуск роботи зав. кафедрою до захисту	24.01.2025	24.01.25
9.	Захист роботи	10.02.2025	10.02.25.

8. Дата видачі завдання «23» жовтня 2023 р.

9. Керівник кваліфікаційної робот _____ Юр'єва П.Б.
(підпис) (прізвище, ініціали)

10. Керівник освітньо-професійної програми _____ Скорик М.О.
(підпис) (прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ Мизовець О.Р.
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади

Мета роботи полягає у з'ясуванні сутності залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад та визначенні інструментів залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади, визначенні результатів та окресленні перспектив залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України.

Завданнями роботи є визначити сутність, роль та значення залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад; охарактеризувати форми та інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади; проаналізувати особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад; оцінити рівень та результати залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України; удосконалити механізм залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

Об'єктом дослідження виступають особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

Базою дослідження виступають: Міністерство фінансів України, Національний банк України, Ковельська міська громада, Бородянська селищна територіальна громада, Васильківська територіальна громада, Вишнівська територіальна громада, Бучанська територіальна громада, Вінницька територіальна громада, Тростянецька міська громада.

За результатами дослідження запропоновано методи удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

Одержані результати, а саме методи удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій, можуть бути використані територіальними громадами для покращення своєї інвестиційної привабливості.

Кваліфікаційна робота містить 51 сторінку, 2 таблиці, 2 рисунка, список використаних джерел містить 41 найменування.

Ключові слова: міжнародні інвестиції, територіальні громади, прямі іноземні інвестиції, залучення інвестицій, механізм залучення міжнародних інвестицій, децентралізація.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024-2025.

Рік захисту кваліфікаційної роботи: 2025.

ANNOTATION

Attracting international investments in territorial communities

The purpose of the work is to clarify the essence of attracting international investments for territorial communities and to identify tools for attracting international investments to territorial communities, to determine the results and outline the prospects for attracting international investments to the activities of territorial communities of Ukraine.

The objectives of the work are to determine the essence, role and significance of attracting international investments for territorial communities; to characterize the forms and tools for attracting international investments in territorial communities; to analyze the features of the mechanism for attracting international investments for the development of territorial communities; to assess the level and results of attracting international investments in the activities of territorial communities of Ukraine; to improve the mechanism for attracting international investments to territorial communities.

The subject of the study is the theoretical and practical aspects of attracting international investments for the development of territorial communities.

The object of the study is the features of the mechanism for attracting international investments for the development of territorial communities.

The research is based on: the Ministry of Finance of Ukraine, the National Bank of Ukraine, the Kovel City Community, the Borodyanka Settlement Territorial Community, the Vasylkiv Territorial Community, the Vyshniv Territorial Community, the Bucha Territorial Community, the Vinnytsia Territorial Community, and the Trostyanets City Community.

Based on the results of the study, methods for improving the mechanism for attracting international investments in territorial communities are proposed.

The results obtained, namely methods of improving the mechanism for attracting international investments, can be used by territorial communities to improve their investment attractiveness.

The qualification work contains 51 pages, 2 tables, 2 figures, the list of used sources contains 41 titles.

Keywords: international investments, territorial communities, foreign direct investment, investment attraction, mechanism for attracting international investments, decentralization.

Year of qualification work: 2024-2025.

The year of defense of the qualification work is 2025.

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики

Довідка про перевірку дипломної роботи на академічний плагіат

№ п/п		
1.	П.І.П. автора роботи	Мизовець Олександра Романівна
2.	Група	ЕМРМЗ-23-1
3.	П.І.П. наукового керівника	Юр`єва П. Б.
4.	Тип роботи, що перевіряється (курсова, дипломна робота (проект))	Дипломна робота
5.	Назва роботи, що перевіряється	Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади
6.	Рік написання роботи	2024 рік
7.	За результатом перевірки оригінальний текст в роботі складає (%)	87,94 %
8.	Іншим процентам відповідають (пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним)	% цитувань – 7,63% % схожості – 12,06%

Відповідальна особа Пілевич Д.С.
(П.І.Б.)

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота Мизовець Олександри характеризується актуальністю та своєчасністю і спрямована на всебічне дослідження механізму залучення іноземних інвестицій у розвиток територіальних громад.

Кваліфікаційна робота структурована у відповідності до мети та конкретних завдань дослідження. У основних розділах чітко і послідовно описуються етапи роботи. Коректне застосування наукових методів дослідження, зокрема системний підхід, методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, порівняння, аналогії, абстрагування та узагальнення, оцінювання, забезпечило виконання поставлених у роботі завдань.

Теоретична цінність роботи ґрунтується на глибокому і багатосторонньому вивченні теми. Дане дослідження також має практичну цінність для інвестиційної діяльності територіальних громад, а також у роботі органів місцевого самоврядування при застосуванні методів та принципів місцевої інвестиційної політики.

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти Мизовець Олександри виконана на високому теоретико-практичному рівні, з дотриманням норма та вимог до такого виду робіт, має актуальне практичне застосування, тому може бути допущена до захисту на екзаменаційній комісії з позитивною оцінкою.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Юр'єва П.Б.

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу:

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «07» 01 2025 р. № 1 допущена / не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____ Паянок Т.М.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

здобувачки вищої освіти Державного податкового університету

Мизовець Олександри Романівни

Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади

Актуальність теми. Міжнародні інвестиції є важливим джерелом фінансування для розвитку інфраструктури, підприємств і соціальних проєктів у територіальних громадах. Залучення іноземного капіталу сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя населення та збільшенню надходжень до місцевих бюджетів. Інвестиції в місцеву інфраструктуру, як-от дороги, комунікації, енергетика та житлові проєкти, є критично важливими для зростання громад. Залучення інвестицій допомагає вирівнювати соціально-економічний розвиток між різними регіонами країни. Це сприяє зменшенню міграції населення з малих громад до великих міст чи закордон. Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади є ключем для забезпечення сталого розвитку громад у сучасному світі та інтеграції України до європейської спільноти.

Наукова новизна даної роботи полягає у запропонованих авторкою методах удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. На достатньо високому рівні для такого роду наукових робіт здійснено дослідження даної теми роботи. Необхідність залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади є частиною ефективного піднесення економіки країн, тому його аналіз є важливою темою для дослідження. Текстовий та табличний матеріал містить поглиблену інформацію досліджуваної теми. Були коректно підібрані методи та методики, що відповідають умовам дослідження. Структура роботи повністю відповідає завданню з підготовки кваліфікаційного наукового дослідження.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність. За результатами виконаної роботи були зроблені висновки та рекомендації. Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності територіальних громад України з метою покращення залучення міжнародних інвестицій.

Наявність недоліків. Як таких недоліків виявити не вдалося, але в роботі не вистачає ілюстрацій, графіків або діаграм. Однак, дані мінуси не впливають на якість кваліфікаційної роботи.

Загальний висновок і оцінка роботи. У даній роботі було детально розкрито значення обраного напрямку, описано наявні проблеми та надано практичні рекомендації щодо їхнього вирішення. На підставі описаного матеріалу, кваліфікаційна робота виконана у відповідності з завданням та з

дотриманням всіх вимог. Робота заслуговує оцінки «Відмінно», а її авторка Мизовець Олександра Романівна – присвоєння кваліфікації магістра за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент економіст
централізованої бухгалтерії
управління культури, молоді,
спорту та туризму виконавчого
комітету Ковельської міської ради _____ Н. О. Батура
(підпис, М.П.) (ініціали, ПІБ)

«23» січня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП **10**

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ… **14**

1.1. Сутність, роль та значення залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад 14

1.2. Форми та інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади…. 20

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ **25**

2.1. Особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад 25

2.2. Оцінка рівня та результатів залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України 33

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ **40**

ВИСНОВКИ **44**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ **47**

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах бюджетної децентралізації та обмеженості у фінансових ресурсах залучення іноземних інвестицій є актуальним питанням як для територіальних громад, так і України загалом. Залучення іноземних інвестицій сприяє економічному зростанню, створенню нових робочих місць та розвитку інфраструктури в територіальних громадах. Також це призводить до підвищення рівня життя місцевого населення. Вплив іноземного капіталу часто супроводжується передачею технологій та ноу-хау, що сприяє модернізації місцевих підприємств та впровадженню інновацій.

Іноземні інвестори можуть надати доступ до нових ринків збуту, що розширює бізнес-можливості та експортний потенціал місцевих підприємств. Інвестиції сприяють реалізації соціальних проєктів, таких як будівництво шкіл, лікарень та інших об’єктів соціальної інфраструктури, що поліпшує якість життя громади.

Вплив міжнародних інвесторів може підвищити рівень прозорості, ефективності та підзвітності місцевої влади, що сприяє розвитку стабільного інституційного середовища. Залучення та використання міжнародних інвестицій має велике значення для розвитку та процвітання територіальних громад.

Інформаційна основа дослідження. Вивченням даної теми займалися такі вчені як: Алєщенко Л.О. та Руснак А.В., які дослідили перспективи формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад; Воскобійник С.І. займався дослідженням політики органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій; Гринчишин І. розкрила науково-методичні засади оцінювання ендогенної спроможності територіальних громад в Україні в умовах децентралізації; Жук П.В. та Сірик З. О. займались вивченням інвестиційного потенціалу територіальних громад; Федорчак О. В. та Іщенко Г. О. розробили маркетингові інструменти залучення інвестицій у територіальні громади; Клименко Н. проаналізував напрямки розвитку

інвестиційного процесу на регіональному рівні; Клисяк М.Д. розкрив тему залучення іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад; Тимечко І. описав територіальну громаду у транскордонному просторі; Шапуров О.О. дослідив формування ефективних механізмів господарювання в ринкових умовах, та інші.

Для того, щоб краще дослідити тему кваліфікаційної роботи було здійснено аналіз законів та нормативних актів, а саме: закону України «Про інвестиційну діяльність» [1], закону України «Про іноземні інвестиції» [2], закону України «Про режим іноземного інвестування» [4], закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [16], Земельного кодексу України [17], закону України «Про оренду землі» [18], закону України «Про режим іноземного інвестування» [19], закону України «Про Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України» [21], Митного кодексу України [22], закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [23], Податкового кодексу України [24].

Мета кваліфікаційної роботи. З'ясувати сутність залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад та визначити інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади, визначити результати та окреслити перспективи залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України.

Завданнями кваліфікаційної роботи, що постають у процесі дослідження, відповідно до поставленої мети є:

- визначити сутність, роль та значення залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад;
- охарактеризувати форми та інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади;
- проаналізувати особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад;

- оцінити рівень та результати залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України;
- удосконалити механізм залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

Об'єкт дослідження – особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

База дослідження: Міністерство фінансів України, Національний банк України, Ковельська міська громада, Бородянська селищна територіальна громада, Васильківська територіальна громада, Вишнівська територіальна громада, Бучанська територіальна громада, Вінницька територіальна громада, Тростянецька міська громада.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

Методи дослідження. При написанні роботи використовувалися як загальнонаукові, так і специфічні методи дослідження.

У процесі дослідження використовувалися методи зіставлення, індукції та дедукції, наукової абстракції (для вивчення та узагальнення теоретичних аспектів залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад) аналізу та синтезу (при аналізі міжнародних інвестицій); порівняння та узагальнення; методи статистичного аналізу (для оцінки та обробки результатів дослідження).

Джерела інформації. Основою дослідження стали наукові статті, навчальна література, матеріали монографій та періодичні видання, інформація отримана з мережі Інтернет, публікації з журналів і газет, статистична звітність Міністерства фінансів України, Національного банку України тощо.

Наукова новизна полягає у пропозиціях щодо методів удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади.

Практична значущість одержаних результатів полягає у тому, що методи удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій можуть

бути використані територіальними громадами для покращення своєї інвестиційної привабливості .

Структура кваліфікаційної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Робота містить 2 таблиці та 2 рисунка. Список використаних джерел містить 41 найменування.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ

1.1. Сутність, роль та значення залучення міжнародних інвестицій для територіальних громад

У сучасній економіці інвестиції, зокрема іноземні, відіграють важливу роль серед ключових чинників, що впливають на економічний розвиток держав. Для територіальних громад залучення іноземного капіталу є пріоритетним напрямом діяльності, оскільки децентралізованих ресурсів недостатньо для реалізації всіх необхідних проєктів і програм. Ефективне залучення та використання інвестицій сприяє підвищенню конкурентоспроможності громад, розвитку їхньої інфраструктури, економіки та покращенню якості життя мешканців.

Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування»: «Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр» [2]. У наукових джерелах представлена множинність підходів до визначення терміну «територіальна громада» [3]: «як територіально-об'єднана сукупність людей, що формується на основі соціально-територіальних розбіжностей у специфічне соціальне утворення; як суб'єкт місцевого самоврядування; як базова адміністративно-територіальна одиниця».

Територіальна громада — це адміністративно-територіальна одиниця, яка має визначені межі та самостійно вирішує питання свого розвитку, а також забезпечує соціальні, економічні й культурні потреби місцевого населення. У той же час об'єднана територіальна громада (ОТГ) представляє собою об'єднання кількох сусідніх громад в одну більшу одиницю з метою

покращення управління, ефективного використання ресурсів і розвитку території.

Основна відмінність між територіальною громадою та ОТГ полягає в тому, що ОТГ об’єднує кілька громад задля оптимізації управлінських процесів і забезпечення ефективнішого розвитку. При цьому об'єднані громади отримують ширші повноваження, тоді як звичайні територіальні громади зосереджені на вирішенні питань лише в межах своєї території.

Клименко Н. зазначає, що «Джерелами фінансових ресурсів територіальних громад можуть бути: власні доходи бюджету; кошти Державного фонду регіонального розвитку; кошти державної субвенції на розвиток інфраструктури територіальної громади та інвестиції» [4].

На жаль, українська держава не здатна повністю забезпечити фінансування територіальних громад для їх ефективного функціонування. У зв’язку з цим громади в сучасних умовах мають особливу потребу в залученні іноземних інвестицій, а їхні керівні органи повинні активно шукати нові можливості для отримання фінансової підтримки із зовнішніх джерел.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність»: «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [1].

Інвестиції в територіальні громади — це фінансові вкладення в реалізацію проєктів і програм, спрямованих на розвиток території, підвищення добробуту її мешканців та стимулювання економічного зростання. Вони можуть бути спрямовані на будівництво й модернізацію інфраструктури (дороги, мости, системи комунікацій тощо), розвиток підприємництва, створення нових робочих місць, а також на підтримку туризму й інших галузей, здатних забезпечити збільшення доходів громади та покращення її соціально-економічного потенціалу.

Іноземні інвестиції — цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [5].

Іноземні інвестиції в територіальні громади – це залучення фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів з-за кордону для розвитку інфраструктури, економіки та соціальної сфери на місцевому рівні. Вони сприяють модернізації існуючих потужностей, реалізації інноваційних проєктів, створенню нових робочих місць і підвищенню якості життя громадян.

Міжнародні інвестиції в територіальні громади класифікують за певними ознаками:

1. За періодом інвестування:

– короткострокові (на період одного проєкту, який може тривати до одного року);

– середньострокові (на період одного великого проєкту, або декількох невеликих проєктів, які можуть тривати до трьох років);

– довгострокові (на період до п’яти років і більше).

2. За сумісництвом вибору:

– альтернативні (є два й більше проєктів зі схожими умовами вкладання інвестицій для ОТГ);

– взаємонезалежні (проєкт для об’єднаних територіальних громадах з різними умовами та напрямками інвестування).

3. В залежності від інтересів інвестора, можна виділити три форми інвестицій:

– меркантильні, тобто власні кошти інвестора, основна мета яких - отримання прибутку;

– некомерційні, найчастіше мета яких – досягнення соціального ефекту;

– асоційовані, тобто які спрямовуються на досягнення стратегічних пріоритетів.

4. За рівнем ризику:

– безризикові;
– низькоризикові;
– середньоризикові;
– високоризикові [6].

Одним із ключових позитивних аспектів іноземного інвестування для розвитку територіальних громад є його здатність стимулювати інвестиційну активність у країні, що сприяє економічному зростанню. У ситуаціях, коли внутрішніх інвестиційних ресурсів бракує або вони є обмеженими, іноземні інвестиції частково компенсують цей дефіцит, забезпечуючи додатковий фінансовий потенціал для реалізації важливих проєктів і підтримки економіки.

Здатність залучати іноземні інвестиції є одним із ключових показників успішності та стабільного функціонування територіальної громади. Для цього місцеві органи влади повинні виконувати низку важливих функцій:

1) розроблення інвестиційної стратегії: визначення пріоритетних напрямків для залучення іноземного капіталу, а також вибір оптимальних методів інвестування, що відповідають специфіці громади;

2) інформування потенційних інвесторів: створення ефективної системи інформування, яка висвітлює можливості інвестування, перспективи розвитку громади та надає актуальну інформацію щодо законодавства, яке регулює інвестиційну діяльність;

3) залучення уваги іноземних інвесторів: проведення міжнародних заходів, таких як презентації, конференції та семінари, спрямованих на популяризацію громади. Це також включає формування привабливого іміджу громади для інвесторів шляхом демонстрації її сильних сторін і потенціалу;

4) надання підтримки інвесторам: забезпечення сприятливих умов для діяльності іноземних інвесторів, включаючи допомогу у підготовці необхідних документів та вирішення проблемних питань, що можуть виникнути під час їхньої роботи;

5) моніторинг і контроль інвестиційної діяльності: регулярний моніторинг використання інвестиційних коштів, впровадження механізмів

контролю за ефективністю їх витрат і досягненням цільових результатів реалізованих проєктів;

6) співпраця з державними та міжнародними організаціями: взаємодія з державними структурами та міжнародними інституціями, які сприяють розвитку інвестиційної діяльності, для залучення додаткових ресурсів і підтримки реалізації проєктів.

Ключовим моментом для залученні іноземних інвестицій у територіальні громади є формування та розвиток інвестиційного потенціалу території. Ірина Гринчишин зазначила: «Інвестиційний потенціал територіальних громад представляє собою комплекс об'єктивних умов (природних, економічних і соціальних) та доступних внутрішніх ресурсів (фінансових, трудових і виробничих), які потрібні для реалізації інвестиційної діяльності з метою забезпечення сталого розвитку громади» [7].

С.І. Воскобійник вважає, що «Залучення інвестицій у територіальну громаду свідчить про її стабільність і успішність у розвитку» [8].

А.В. Руснак, Л.О. Алєщенко пишуть: «Залучення інвестицій в об'єднані територіальні громади є критично важливим насамперед для впровадження інновацій у різних секторах економіки та соціально-культурному розвитку регіонів. Це також сприяє заміні застарілих і малопродуктивних виробництв, продукція яких не відповідає вимогам конкурентного ринку» [9].

О.В. Федорчак, Г.О. Іщенко вважають: «З огляду на обмеженість бюджетів і характер роботи на місцевому рівні, мінімальний набір інструментів для залучення інвестицій у територіальні громади має включати: розробку стратегій і програм залучення інвестицій, створення бренду території, підготовку інвестиційного паспорта, складання галузевих оглядів, формування дорожньої карти для інвесторів, розсилку інвестиційних пропозицій, створення та оновлення інвестиційного веб-сайту, активність у соціальних мережах, розробку інтерактивної інвестиційної карти, підготовку прес-контенту, участь у "дорожніх шоу", семінарах, конференціях, інвестиційних форумах та виставках, а також формування і оновлення бази даних інвесторів» [10] .

П. В. Жук, З.О. Сірик зазначають, що «Територіальна громада займається питаннями місцевого значення, тому повинна діяти в рамках реалізації права на місцеве самоврядування. Це вимагає активного пошуку та залучення значних фінансових ресурсів для вирішення завдань територіального розвитку, зокрема в інфраструктурній сфері, оскільки багато територій в цьому плані наразі мають проблеми» [11].

«Сьогодні кожна територіальна громада активно шукає способи для розвитку свого інвестиційного потенціалу та створення сприятливих умов для залучення і ефективного використання інвестицій. Це включає формування привабливого інвестиційного клімату та визначення грантових напрямків для залучення фінансових ресурсів. Використання додаткових механізмів та джерел фінансування допоможе підвищити розвиток і позитивний імідж кожної громади. Дотримання обґрунтованого алгоритму та розвиток навичок залучення коштів з альтернативних джерел стануть визначальними факторами успіху у реалізації ініціатив місцевого розвитку» - В. Мережко [12].

Отже, залучення міжнародних інвестицій до територіальних громад – це мобілізація капіталу, ресурсів і технологій з інших країн для формування економічного розвитку та інфраструктури на місцевому рівні для підвищення добробуту населення. Це важливий процес, який базується на взаємодії громади з іноземними інвесторами та передбачає створення умов для ефективного використання зовнішніх ресурсів.

Основні аспекти залучення міжнародних інвестицій:

– економічний розвиток: підвищення рівня економічної активності громади, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, зростання доходів місцевих бюджетів через створення нових робочих місць та сплату податків;

– розвиток інфраструктури: транспортні, комунальні та соціальні об’єкти, сучасна інфраструктура, що відповідає міжнародним стандартам;

– передача технологій та знань: інновації, сучасні технології та системи управління, а також навчання та підвищення рівня кваліфікації місцевого персоналу;

– соціальний вплив: модернізація послуг покращує якість життя населення, освіта, медицина, культура, спорт покращуються за рахунок вливання коштів інвесторів;

– підвищення конкурентоспроможності громади: сприяння розвитку привабливого інвестиційного клімату, стратегічних галузей для місцевої економіки.

Отже, залучення іноземних інвестицій є одним із ключових чинників, що значно впливають на розвиток як територіальних громад, так і держави загалом. Їх роль проявляється в таких аспектах: прискорення темпів економічного розвитку; підвищення конкурентоспроможності громади; зміцнення соціально-економічної стабільності; сприяння обміну досвідом; стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу; створення нових робочих місць і збільшення доходів населення; підтримка виробництва експортно-орієнтованої продукції; впровадження інновацій, сучасних виробничих технологій і передових практик управління; поліпшення орієнтації на споживачів; а також розвиток інфраструктури, необхідної для зростання громади.

1.2. Форми та інструменти залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади

Інвестування сприяє підвищенню економічного потенціалу громади, стимулює залучення нових інвесторів, збільшення кількості робочих місць та поліпшення якості життя місцевих жителів. Інвестування може бути здійснене у різних формах, які мають свої плюси та мінуси. Розглянемо форми інвестування у територіальні громади:

– гранти – це кошти, що надаються на безповоротній основі;

– інвестиції – це вкладення у діяльність різних підприємств з метою отримання економічної вигоди;

– державне партнерство – фінансування територіальних громад частково державою, частково самою територіальною громадою;

– субвенція – це форма грошової допомоги місцевим бюджетам із державного бюджету, яка призначена для конкретно визначеної цілі;

– кредити та позики – це кошти, що надаються територіальним громадам на певний строк та під відсоток;

– бюджетне фінансування – кошти наданні з бюджету на видатки, пов’язані з здійсненням державних програм;

– соціальні інвестиції – залучення коштів фізичних осіб, міжнародних організацій, вітчизняних некомерційних організацій, іноземних благодійних фондів, підприємств, держави, в інтересах їхнього соціально-економічного розвитку, створення достатнього рівня життя для її членів [13].

Гранти допомагають розвитку проєктів та ініціатив, які можуть бути важкими для приватних або комерційних інвесторів та дозволяють використовувати фінансові ресурси для реалізації соціальних, культурних та інших громадських цілей. Проте процес отримання грантів є досить конкурентним та складним і може вимагати значних зусиль. Грантове фінансування часто є обмеженим у часі та обсязі та вимагає дотримання вимог та умов, пов'язаних з використанням коштів.

Інвестиції можуть принести економічну вигоду та сприяти зростанню робочих місць та покращенню економіки громади. Інвестиції допомагають впровадженню нових технологій та підвищенню конкурентоспроможності громади. Але присутня небезпека неповернення інвестицій або недостатнього повернення зі збитками. Вимагаються високі стандарти управління та привабливості проектів для залучення інвесторів. Часто пріоритети інвесторів не збігаються з потребами та бажаннями місцевої громади.

Державне партнерство передбачає спільне фінансування, що дозволяє залучити більше ресурсів для розвитку громади. Допомога держави може

гарантувати сталість фінансування та допомогу в реалізації проектів. Важливим є здійснювати складне врегулювання та координацію між державними та місцевими органами. Існує також ризик несподіваних змін в державній політиці та фінансуванні проектів. Таке партнерство може вимагати допоміжних зусиль управління та координації.

Кредити та позики гарантують фінансування на певний строк для реалізації проєктів та ініціатив. Такий вид інвестування можливо є корисним в умовах низького рівня відсотків або спеціальних умов кредитування. Це створює перспективу для розвитку та зміцнення кредитної історії громади. Проте потрібно пам’ятати, що кошти необхідно повернути з відсотками, що може вплинути на фінансову стійкість громади. Громада або організація повинна вміти управляти позиковими коштами та погашати їх в строк. Авжеж існує ризик невдачі проекту та неможливості повернення позики.

Бюджетне фінансування гарантує фінансування з державного бюджету для виконання державних програм та пріоритетних завдань, що забезпечує постійність фінансування та можливість контролю з боку держави. Бюджетне фінансування допускає залучення фінансових ресурсів для вирішення соціальних, інфраструктурних та інших потреб громади. Недоліком є залежність від державного бюджету та політичних процесів, що може вплинути на стабільність фінансування. Необхідним є дотримання бюджетних лімітів та умов витрат громадських коштів. Присутній ризик зміни цільового призначення бюджетних видатків та перерозподілу ресурсів.

Соціальні інвестиції допомагають соціально-економічному розвитку громади та покращенню рівня життя її членів. Використання коштів від різних джерел дозволяє збільшити фінансові ресурси для реалізації соціальних проєктів. Соціальні інвестиції використовують участь та підтримку різних зацікавлених сторін у розвитку громади. Такий вид інвестицій створює залежність від благодійних організацій та зміни їхньої стратегії фінансування, що може стати причиною складності забезпечення стабільності та тривалості фінансування проектів.

Вище наведені переваги та недоліки кожної форми інвестування для розвитку територіальних громад дозволяють місцевим органам влади обґрунтовано обирати найбільш відповідні форми інвестування, сприяючи підвищенню ефективності використання ресурсів, мінімізації ризиків та забезпеченню сталого розвитку територіальних громад.

Місцеві громади можуть розблокувати інвестиційні можливості через інфраструктурні проекти, кластеризацію та розвиток індустріальних парків, культурних та креативних індустрій. Інструменти, які можна використовувати для залучення інвестицій, включають стратегічне планування, управління земельними ресурсами, повноваження з управління будівлями та будівництвом, професійне навчання, міжрегіональне співробітництво, міжнародну технічну допомогу та інвестиційні стимули. Ці інструменти можна використовувати для розвитку як окремих громад, так і регіонів чи кількох регіонів одночасно.

Громади можуть самостійно залучати інвестиції та стимулювати ділову активність. Наприклад, вони можуть провести інвентаризацію своїх активів та визначити їхню унікальність, сформулювати стратегічні плани розвитку, розробити та впровадити інвестиційні інструменти і т.д. У будь-якому випадку, економічний розвиток регіону має базуватися на наявних конкурентних перевагах та ресурсах. Адже лише правильно використаний інвестиційний потенціал може стати фактором подальшого зростання. Тим більше, що в Україні все більшої популярності набувають інноваційні форми залучення інвестицій, які сприяють розвитку підприємств, громад та країни в цілому зокрема:

1. Конвертований займ: традиційним інструментом інвестування на ранніх стадіях розвитку проекту (і не тільки) є конвертований займ. За договором конвертованого позики інвестор видає стартапу певну суму під відсоток. Коли стартап підніме великий раунд інвестування, сума позики буде обміняна на частку в компанії за певним конвертаційного курсу.

2. Наглядова рада: значна частина інвесторів хоче отримати місце в борді, тобто в раді директорів. Борд – це орган управління, який приймає

рішення з ключових питань діяльності компанії без необхідності скликати і проводити збори акціонерів. Такий же орган, тільки іменований Наглядовою радою, тепер можна створити в ТОВ, призначивши туди представників від фаундера (засновника) та інвестора.

3. Опціони: товариство з обмеженою відповідальністю тепер може укласти договір зі співробітником, за яким той зобов'язується внести додатковий внесок, а товариство – прийняти співробітника до складу учасників. В цей же договір можна внести cliff (річний поріг) і інші умови

4. Співвідношення часток: як правило, інвестор отримує частку в стартапі за певну суму грошей.

5. Обмеження на розпорядження частками: учасники ТОВ можуть підписувати корпоративний договір. Умовно можна назвати його аналогом акціонерної угоди (Shareholders Agreement). У цьому договорі учасники домовляються про те, як вони будуть керувати товариством, а також про те, як вони будуть розпоряджатися належними їм частками в компанії.

6. Non-compete: цікавим законодавчим нововведенням є положення про уникнення конкуренції для членів виконавчого органу та Спостережної ради (аналог non-compete). Тепер без згоди учасників Товариства директор і члени Наглядової ради не можуть працювати в сфері, аналогічній діяльності Товариства – ні як ФОП, ні в якості директора або члена Наглядової ради конкуруючої компанії [14].

Залежно від потреб і можливостей громади, різні форми інвестицій та інструменти або їх поєднання можуть бути використані для досягнення максимальної ефективності. Обираючи форму та інструменти інвестування, органи місцевого самоврядування повинні зважити плюси та мінуси кожної з них, оскільки кожна з них має свої особливості та потенційні ризики.

РОЗДІЛ 2.
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ

2.1. Особливості механізму залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад

Розвиток місцевих громад є рушійною силою економічного зростання в глобалізованому світі, оскільки велика частка валового внутрішнього продукту створюється на регіональному рівні. Як суверенна держава з великим потенціалом, Україна також намагається залучати та використовувати міжнародні інвестиції для підтримки розвитку місцевих громад.

Інституційні та економічні механізми залучення та використання іноземного капіталу в територіальні громади України включають такі ключові елементи, як роль держави, нормативно-правова база та механізми підтримки інвесторів.

Шапуров О. О. зазначає, що: «Термін «механізм» має технічне походження і в економічному контексті означає засіб, який дозволяє активізувати певні процеси або спонукати до дії» [15].

Механізм залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади – це система інструментів, процедур та заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для залучення іноземних коштів з метою зміцнення громади.

В Україні діє низка законодавчих та нормативно-правових документів, що регулюють залучення іноземного капіталу в територіальні громади. Основними з них є наступні:

1. Закон України «Про іноземні інвестиції» від 13.03.1992 р. № 2198-XII [1]. Цей закон визначає правовий режим іноземних інвестицій в Україні та надає гарантії їх захисту.

2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [16]. Цей закон встановлює правові засади

функціонування територіальних громад та їх взаємодії з іншими державними структурами.

3. Закон України «Про землю» від 25.10.2001 р. № 2768-III [17]. Цей закон встановлює правові засади та порядок використання землі в Україні.

4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560- XII [1]. Цей закон визначає правовий режим інвестиційної діяльності в Україні та забезпечує гарантії її захисту.

5. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 р. № 161-XIV [18]. Цей закон встановлює правові засади оренди землі в Україні та визначає порядок її використання.

6. Нормативно-правові акти, прийняті на рівні ОТГ, зокрема рішення місцевих рад, що встановлюють порядок залучення іноземних інвестицій в їхні громади. Крім того, Україна уклала угоди про захист та сприяння інвестиціям з іншими країнами, які надають додаткові гарантії для іноземних інвесторів. Нормативно-правова база України щодо залучення іноземних інвестицій в РС спрямована на створення привабливого інвестиційного клімату, забезпечення надійного захисту прав інвесторів та сприяння сталому регіональному розвитку.

Україна має низку механізмів сприяння інвесторам у залученні та реалізації інвестиційних проектів на її території. Основними механізмами підтримки інвесторів є наступні:

1. Державні гарантії: Закон України «Про режим іноземного інвестування», «Державні гарантії захисту іноземних інвестицій» [19].

2. Підтримка органів державної влади: Міністерство розвитку громад та територій України [20], Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами [21] та інші державні органи надають допомогу інвесторам у залученні та реалізації інвестиційних проектів на території територіальних громад.

3. Інвестиційні стимули: Україна пропонує інвестиційні стимули для іноземних інвесторів, такі як зниження податків[22], звільнення від ввізного мита[23] та зниження податку на прибуток[24].

4. Фінансова допомога: Україна надає кредити та іншу підтримку інвестиційним проектам.

5. Партнерство з міжнародними організаціями: Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Європейський Союз, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку та інші з метою залучення іноземних інвестицій в територіальні громади.

6. Розвиток інфраструктури: Україна розвиває інфраструктуру, таку як автомобільні дороги, залізниці, порти та аеропорти, з метою заохочення іноземних інвестицій у територіальні громади та підвищення їх ефективності.

7. Інвестиційні фонди та програми: уряд України створив інвестиційні фонди та програми для надання фінансової підтримки для реалізації проектів. Державний фонд регіонального розвитку фінансує інфраструктурні проєкти, а Галузеві фонди підтримують розвиток окремих секторів, таких як сільське господарство, енергетика та інновації.

8. Інвестиційні портали та агентства: Україна має спеціальні інвестиційні портали та агентства, які надають інформацію про інвестиційні можливості, законодавство, процедури та інші аспекти інвестування в країні. Наприклад, «Державне агентство з питань інвестицій та управління національними проектами» надає послуги підтримки інвесторам, включаючи консультації та послуги з пошуку партнерів.

9. Угоди та договори: Уряд України активно підписує угоди про захист та сприяння інвестиціям з різними країнами, а також активно підписує угоди про захист та сприяння інвестиціям з міжнародними організаціями. Ці угоди забезпечують правову основу для захисту прав та інтересів інвесторів, а також правила оподаткування, вирішення спорів тощо.

10. Підтримка та консультування бізнесу: В Україні діють бізнес-інкубатори та інноваційні центри, які надають підтримку та консультації

інвесторам, існує широка мережа консалтингових фірм. Ці компанії надають допомогу в пошуку бізнесу та партнерів, розробляють маркетингові стратегії для забезпечення успіху інвестиційних проектів.

Ці механізми підтримки інвесторів допомагають залучати іноземні інвестиції в українські громади та сприяють їхньому розвитку.

Залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади України є однією з важливих стратегій для стимулювання економічного зростання, покращення якості життя населення та укріплення інфраструктури. Таких результатів можна досягти шляхом реалізації різних програм та проєктів, що фінансуються міжнародними організаціями, донорськими країнами та іншими інвесторами. Наведемо декілька прикладів:

У рамках міжнародного проекту «Транскордонні центри діалогу культур Польща — Білорусь — Україна» програми транснаціонального співробітництва Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки (програма була продовжена до 2021-2027 років, але Білорусь більше не є учасником програми) було проведено капітальний ремонт спортивних споруд — футбольного поля з легкоатлетичними доріжками, головного спортивного об’єкту міста Ковель, що має назву «Локомотив» у рамках спільного проєкту з польським містом Щучин.

Проєкт співфінансувався за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги ЄС та національного бюджету. Проєкт також передбачав створення транснаціонального центру культурного діалогу [25].

24 серпня 2024 року в Київській області відбулося урочисте відкриття відремонтованого дитячого садка «Піноккіо» на 120 місць у Бородянці. Проєкт з облаштування дитячого садка реалізувало литовське Центральне агентство з управління проєктами(CPVA). Литва і Тайвань виділили на ці цілі 500 000 євро [26].

1 листопада у Васильківській об'єднаній територіальній громаді на Дніпропетровщині відкрився новий центр надання адміністративних послуг. Центр, створений у партнерстві з Дніпропетровською областю, буде надавати 235 важливих адміністративних послуг, включаючи реєстрацію, соціальні

послуги та пенсійне забезпечення, для 33 000 мешканців громади та всього Васильківського району. Новий ЦНАП є прикладом ефективної співпраці між громадою, Програмою «U-LEAD з Європою», районною та центральною владою.

Будівля Центру була повністю відремонтована силами громади. На будівельні та ремонтні роботи було виділено 945 000 грн з місцевого бюджету та 505 000 грн з державного бюджету. Приміщення облаштовано з урахуванням потреб людей з інвалідністю, є дитячий куточок [27].

Експерти U-LEAD допомогли Вишнівській громаді Дніпропетровської області підготувати проектну заявку-переможець у грантовому конкурсі. Регіон отримає 150 000 грн на ремонт системи водопостачання. В результаті внутрішньо переміщені особи та місцеві жителі будуть забезпечені водопостачанням [28].

Нещодавно корейська компанія K-water презентувала концепцію розвитку промислової зони в Бучанській громаді. Угоду про співпрацю підписали представник громади Анатолій Федорук, віце-президент K-water Чжун Хо Ан та власник зареєстрованої промислової зони Василь Іванченко. Індустріальний парк «Bucha Techno Garden» буде побудований за корейським зразком і являтиме собою незалежну екосистему з усім необхідним. Фактично, це буде місто в місті. На конференції також були присутні корейські компанії, зацікавлені в українському ринку, такі як Hyundai Motor Company. Анатолій Федорук, голова громади, вірить, що ця співпраця дає новий початок для індустріальної зони Бучанської громади та пожвавить економічне зростання регіону [29].

19 травня 2023 року у Вінницькій мерії відбулася церемонія підписання угоди про побратимство між Вінницею та Карлсруе. Угода була схвалена німецькими муніципалітетами 22 квітня, після чого за неї проголосувала Вінницька міська рада. Як повідомляє офіційний сайт Вінницької міської ради, одностайне ухвалення угоди обидва рази має символічне значення. Згідно з угодою, співпраця між двома містами буде широкомасштабною, з особливим

акцентом на інформаційні технології, альтернативні джерела енергії, урбаністику та міську мобільність, культуру, науку та освіту. Тим часом, у квітні в Карлсруе було підписано меморандум про взаєморозуміння між Карлсруеським технічним інститутом, найстарішим технічним вищим навчальним закладом Німеччини, та Вінницьким національним технічним університетом.

Крім того, як пообіцяв Франк Ментруп, Карлсруе підтримуватиме європейську інтеграцію як України, так і її партнера Вінниці [30].

Вознесенськ — єдина українська громада, яка має партнера в Південно-Африканській Республіці. З 2007 року Вознесенськ та місто Хессекуа (ПАР) працюють над програмою «Молодіжне лідерство та досвід демократичних перетворень», в рамках якої було організовано 10 молодіжних обмінів, під час яких 50 представників молоді з Вознесенська відвідали Південно-Африканську Республіку, а 50 представників з Хессекуа відвідали Україну. Програма познайомила молодь з культурою, традиціями, історією, релігією, політикою та адміністративними системами України та Південно-Африканської Республіки. Також було організовано футбольний матч між молодіжними командами Вознесенська та Хессекуа. Партнерство також сприяло обміну інформацією між представниками бізнесу двох міст.

Привабливою є також багаторічна співпраця між Славутицькою міською територіальною громадою Вишгородського району Київської області та містом Айзкраукле (Латвія). Це освітній фізико-математичний обмін, коли діти з однієї громади беруть участь у тематичних освітніх літніх таборах в іншій громаді. Тобто відбувається не лише культурний обмін, а й обмін знаннями. Це партнерство виявилося досить ефективним, через що громади почали замислюватися про формування змішаних команд для участі в європейських конкурсах та освітніх олімпіадах, зокрема з робототехніки. Однак російське вторгнення в Україну поставило хрест на цих планах. У 2022 році зі зрозумілих причин, табір був організований на території Айзкраукле. Внаслідок російських військових ударів по цивільних об'єктах в Україні було пошкоджено багато

навчальних закладів. Міста-партнери допомагають українським громадам відновлювати ці навчальні заклади.

4 березня 2022 року російська ракета влучила в будівлю житомирського ліцею № 25. Будівля не підлягала відновленню. Було прийнято рішення відбудувати ліцей по-новому. Нова будівля школи буде спроектована за підтримки Фонду ЮНІСЕФ та у співпраці з Венеціанським університетом культури та дизайну. Уряд Португалії, міста-побратима Віла-Нова-де-Фамалікана з Житомиром, пообіцяв фінансову підтримку реконструкції. Вони подали заявку на грант від Посольства США і створили дослідницьку групу для розробки нової програми. «Хочемо розвивати ІТ-напрям, хочемо велику кількість лабораторій наукових зробити. Наприклад, вивчення математики, фізики, чи історії — половина може відбуватися на українській мові, половина — на англійській. Для того, щоб діти швидше могли адаптуватися в світі. Це абсолютно новий рівень», — коментує міський голова Житомира Сергій Сухомлин [31].

Польські партнери продовжують підтримувати українське суспільство і сьогодні. У Кожухуві було організовано благодійний захід на користь громади та дитячого садочка Тростянця, які постраждали від рук російських військ під час окупації. Рекордна сума у 18 000 злотих була зібрана на реконструкцію школи у селі Солдатське, що входить до складу громади Тростянецького міського округу [32].

Серед пріоритетів гуманітарної допомоги від міст-партнерів - ліки, медичне обладнання та транспорт. Так, до Києва прибули 12 реанімобілів, подарованих українській столиці мерією міста-побратима Мюнхена, а в березні Мюнхен надав Києву 15 вагонів гуманітарної допомоги з медикаментами та медичним обладнанням. Мюнхен також приймає українських біженців та біженок. Мюнхен та інші німецькі міста надали Києву вісім пожежно-рятувальних машин та необхідне обладнання для пожежників і рятувальників [33].

Запоріжжю допомагає німецьке місто Магдебург. Лише одна партія гуманітарної допомоги включала понад п'ять тонн предметів першої необхідності для населення міста, включаючи ліки, засоби особистої гігієни, одяг і технічне обладнання [34].

Миколаїв отримав гуманітарну допомогу від міста Плевен. Болгарське місто-побратим Плевна швидко прийшло на допомогу Миколаєву. У рамках гуманітарної допомоги до Миколаєва були відправлені медичні набори, спальні мішки та зарядні пристрої. Все це буде розподілено між лікарнями та підрозділами територіальної оборони міста. Українські громади отримали аналогічну підтримку від інших міст-партнерів [35].

У 2017 році Миргород і Анікщяй уклали угоду про партнерство, а в 2018 році подали до Міністерства закордонних справ Литовської Республіки спільний проект під назвою «Зміцнення адміністративної та інституційної спроможності Миргородського муніципалітету». Проект був підтриманий Програмою розвитку та сприяння демократії. В рамках проекту відбулися семінари та обмін досвідом з питань використання відновлюваних джерел енергії, енергозбереження в житловому секторі та поводження з відходами. Експерти з міст-побратимів провели комплексний енергоаудит у загальноосвітніх школах [36].

Наведені приклади показують вдале залучення міжнародних інвестицій в міжнародні громади для розвитку в різних регіонах України. Ці інвестиції сприяють модернізації інфраструктури, економічному зростанню, соціальному прогресу та створенню нових можливостей для місцевих жителів. Іноземний капітал відіграє вирішальну роль у розвитку регіонів, адже допомагає створювати нові підприємства, підтримувати малий і середній бізнес, що позитивно впливає на рівень зайнятості та соціальну стабільність. Крім того, інвестиції забезпечують доступ до додаткових ресурсів і експертизи для вирішення місцевих завдань.

Успішна співпраця з міжнародними партнерами сприяє реалізації ключових проєктів у сфері інфраструктури, туризму, сільського господарства та відновлення індустріальних зон.

Для максимального ефекту від залучення іноземних інвестицій необхідно забезпечити стабільну інвестиційну політику, прозорий інвестиційний клімат та ефективну підтримку інвесторів. Державні та місцеві органи влади мають активно взаємодіяти з приватним сектором, громадськими організаціями та міжнародними фінансовими установами для створення умов, що сприятимуть залученню й ефективному використанню іноземного капіталу.

Така діяльність сприяє більш рівномірному розвитку регіонів, зменшенню соціально-економічної нерівності та сталому економічному зростанню. Залучення міжнародних інвестицій в розвиток територіальних громад є важливим маневром на шляху до формування сучасної, стабільної та конкурентоспроможної України.

2.2. Оцінка рівня та результатів залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад України

У квітні 2014 року було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Ця реформа дала можливість територіальним громадам самостійно керувати місцевими бюджетами та вирішувати на що і куди витрачати кошти.

Сучасний етап розвитку місцевих громад в Україні характеризується такими позитивними тенденціями:

– підвищення бюджетної самостійності місцевих громад, що сприяє розвитку місцевої економіки та інфраструктури;

– покращення якості життя в різних регіонах країни завдяки розвитку соціальної інфраструктури та збільшенню фінансування;

– впровадження сучасних технологій та електронного урядування в органах місцевого самоврядування, що полегшує процедури надання адміністративних послуг та забезпечує більшу прозорість і демократичність у процесах прийняття рішень [37].

На жаль, існують і проблеми, пов'язані з розвитком громад, такі як:

– недостатнє державне фінансування обмежує можливості громад реалізовувати проекти з покращення інфраструктури, надання соціальних послуг та підтримки місцевого бізнесу, що призводить до уповільнення економічного зростання та зниження якості життя населення;

– низька участь громадян у процесах прийняття рішень та в роботі органів місцевого самоврядування може призвести до зниження рівня демократії та підзвітності органів місцевого самоврядування;

– слабка координація та співпраця між різними рівнями влади та сусідніми громадами ускладнює реалізацію спільних проектів та загальний розвиток регіону;

– брак якісних людських ресурсів та необхідної спроможності в органах місцевого самоврядування може перешкоджати ефективному управлінню місцевим розвитком [37].

Війна з РФ показала на що спроможні міські громади. Територіальні громади України по-справжньому проявили себе та довели, що можуть швидко адаптуватися до складної ситуації та показали міцність своєї фінансової основи. Громади, які не постраждали від конфлікту, змогли адекватно прийняти внутрішньо-переміщених осіб (ВПО) та забезпечити належний рівень інфраструктури та публічних послуг. Крім того, громади, які не постраждали від російської військової окупації, змогли консолідувати свої казначейські рахунки воєнного часу, оскільки вони мали надходження до місцевих бюджетів. Також незважаючи на значні податкові пільги, громадам вдалося зберегти свої бюджети на рівні 2021 року та продовжити зростання.

За останні роки територіальні громади України все більше залучали внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Залучення міжнародних інвестицій в

територіальні громади відкрило нові можливості для реалізації нових проєктів та програм та покращення якості життя населення.

Станом на сьогодні залучення міжнародних інвестицій в Україну демонструє позитивні результати. У табл. 2.1 відображено динаміку змін прямих іноземних інвестицій в Україну в період з 2019 по 2024 роки.

Таблиця 2.1

Прямі іноземні інвестиції в Україну з 2019 по 2024 рр. (млн. дол. США)

Рік	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Сальдо
2019	5860	+5212
2020	-868	-950
2021	6687	+6885
2022	1152	+623
2023	4247	+4205
2024	3116	+3227

** Без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим, Донецької та Луганської областей*

***Складено автором на основі [38].*

У 2019 році обсяг прямих інвестицій становив 5850 млн. доларів. Проте у 2020 році відбулась масштабна пандемія COVID-19, тому інвестиції різко зменшились і становили аж -868 млн. доларів. У 2021 році інвестиції знову виросли і досягли 6687 млн. доларів. На початку 2022 року країна-агресор росія напала на Україну, тому ми знову спостерігаємо зниження інвестиції до 1152 млн. доларів. За рік війни Україна трохи пристосувалась до складних умов війни і прямі інвестиції знову почали зростати і досягли 4247 млн. доларів у 2023 році та 3116 млн. доларів у 2024 році.

Рис. 2.1 Прямі іноземні інвестиції в Україну з 2019 по 2024 рр. (млн. дол. США)

За допомогою рисунку 2.1 можна краще зрозуміти зміни у надходженнях прямих іноземних інвестицій в Україну в період з 2019 по 2024 роки.

Прямі іноземні інвестиції в Україну також поділяються за регіонами. У табл. 2.2 наведено прямі іноземні інвестиції в Україну за регіонами в період з 2019 по 2024 роки.

Таблиця 2.2

Прямі іноземні інвестиції в Україну за регіонами за 2019-2024 рр. (млн. дол. США)

Регіон	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (за три квартали)
1	2	3	4	5	6	7
Вінницька	31,0	- 90,7	121,3	253,6	54,5	40,1
Волинська	-41,3	50,3	49,4	57,8	30,7	16,7
Дніпропетровська	544,9	-617,5	1 640,8	-754,6	421,7	734,5
Житомирська	170,6	3,2	116,0	-38,3	52,4	7,5
Закарпатська	43,4	33,8	50,8	18,7	68,8	50
Запорізька	-44,2	-102,9	522,7	-218,7	-218,1	81,7

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7
Івано-Франківська	-46,2	-199,6	335,2	-202,7	-2,5	-40,9
Київська	401,0	-87,6	348,9	-0,1	474,2	234
Кіровоградська	32,1	10,6	89,8	56,1	20,7	9,1
Львівська	317,1	-56,8	121,6	366,0	424,2	185,4
Миколаївська	172,8	272,9	193,2	-16,3	-32,8	8,6
Одеська	139,9	119,6	51,6	6,2	185,2	104,6
Полтавська	490,0	573,0	720,0	480,7	-86,5	73,1
Рівненська	175,5	-122,8	134,0	-228,2	7,8	-36,5
Сумська	77,7	-59,5	-97,3	0,1	27,7	32,5
Тернопільська	-43,6	24,3	7,2	57,9	25,5	-218,4
Харківська	64,6	123,5	149,5	-156,7	-37,1	5,9
Херсонська	183,9	21,5	145,6	-	-	-
Хмельницька	43,5	70,1	210,9	86,9	99,1	51,2
Черкаська	152,6	-99,8	238,5	-148,7	73,5	-59,8
Чернівецька	15,3	7,1	6,3	13,0	2,6	-0,6
Чернігівська	94,9	122,8	169,4	54,5	-24,6	13,2

- Дані враховані до загального обсягу прямих інвестицій в Україні, але не оприлюднюються у зв'язку з низьким рівнем звітування (менше 50%).

** Без урахування тимчасово окупованих територій*

***Складено автором на основі [39].*

За даними таблиці 2.2 можна простежити, які регіони України є найбільш привабливими для іноземних інвесторів, а саме: Дніпро, Київ, Львів, Миколаїв , Одеса, Полтава, Рівне, Харків, Херсон, Хмельницький, Чернігів. З початком війни прямі іноземні інвестиції у всі регіони України значно зменшились, що впливає на їхній розвиток.

Територіальні громади України мають 1718 міжнародних партнерів. З цими міжнародними партнерами територіальні громади підписали 2097 договорів про міжнародне співробітництво.

Найбільше партнерств українські муніципалітети мають з польськими містами та повітами (501партнерство, 39% від підтвердженого списку). Іншими країнами, які мають найбільше партнерств з українськими муніципалітетами є Угорщина (122 партнерства), Німеччина (86партнерств), Румунія (83 партнерства), Словацька Республіка (56 партнерств), Литва (50 партнерств), Чехія (39 партнерств), Грузія (28 партнерств), Болгарія (25 партнерств), Італія, Латвія, Франція (по 22випадки) [40]. На рисунку 2.2 зображені найбільші партнери українських територіальних громад.

Рис. 2.2 Кількість партнерств територіальних громад України з іноземними країнами

Отже, залучення міжнародних інвестицій до територіальних громад України потребує комплексного підходу, який включає розбудову ефективної нормативно-правової та інституційної бази, підготовку місцевих органів влади до роботи з міжнародними інвесторами, розвиток інфраструктури та людського капіталу. Така організаційна основа допоможе створити сприятливі умови для міжнародних інвестицій, що в свою чергу буде сприяти сталому розвитку територіальних громад.

Для України є досить важливою підтримка міжнародних партнерів та залучення їхніх коштів в територіальні громади. Збільшення такого виду підтримки допомагає Україні розвиватись та ставати краще.

РОЗДІЛ 3.
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ

Для забезпечення ефективності залучення іноземних інвестицій в територіальні громади України, механізм залучення міжнародних коштів повинен відповідати певним вимогам, кожна з яких сприяє досягненню конкретних аспектів ефективності. Нижче наведено основні вимоги та відповідні аспекти ефективності [41]:

1) Систематичний попередній аналіз, що включає проведення регулярного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища та використання надійних методологій для оцінки економічних, соціальних та політичних факторів. Що забезпечить точність планування.

2) Постановка конкретних завдань, а саме, визначення чітких, досяжних цілей для залучення іноземних інвестицій та розробка задач на основі результатів попереднього аналізу. Що забезпечить цілеспрямованість дій.

3) Розробка концепції розвитку, а саме створення комплексної концепції розвитку, що включає стратегічні напрями та принципи залучення іноземних інвестицій та врахування регіональних особливостей та потенціалу громади. Що забезпечить координованість зусиль.

4) Побудова моделі залучення інвестицій, що включає розробку моделі, яка враховує взаємодію різних факторів і чинників та використання сучасних аналітичних інструментів для моделювання. Що дозволить враховувати всі можливі чинники та їх взаємодію, що підвищує шанси на успішне залучення інвестицій.

5) Глибокий аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, тобто проведення детального аналізу внутрішніх та зовнішніх чинників, що можуть впливати на інвестиційний процес та виявлення можливостей та загроз. Що дозволяє вчасно виявити та реагувати на потенційні ризики та використовувати можливості для залучення інвестицій.

6) Оцінка поточного стану залучення інвестицій, тобто регулярний моніторинг та оцінка ефективності попередніх інвестиційних проектів та аналіз результатів у розрізі галузей та видів діяльності. Що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони інвестиційної діяльності, що сприяє її подальшому вдосконаленню.

7) Розробка детальних планів та стратегій, що включає розробку конкретних планів та стратегій для залучення іноземних інвестицій та визначення необхідного нормативного та правового базису. Що забезпечує системний підхід до залучення інвестицій, що підвищує їх ефективність.

8) Використання ресурсів ТГ та постійне вдосконалення, тобто оптимальне використання ресурсів територіальних громад для реалізації планів та постійне коригування та удосконалення процесу залучення інвестицій. Для постійного вдосконалення та адаптація механізму до змін зовнішнього та внутрішнього середовища забезпечують його довготривалу ефективність [41].

Для удосконалення механізму залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат, покращити ефективність роботи органів місцевої влади та нові підходи у роботі з інвесторами. Основні напрямки, які можуть допомогти забезпечити поліпшення процесу залучення міжнародних інвестицій це:

1. Розроблення стратегічного підходу: територіальна громада мусить мати інвестиційну стратегію, виділити чіткі пріоритети для залучення капіталу, з урахуванням своїх потреб та ресурсів. Це може бути розвиток будь-якого напрямку: інфраструктури, туризму, агропромислового комплексу чи IT-сектору. Кожна громада має мати маркетингову програму, тобто створити бренд громади, розробити презентаційні матеріали, організовувати виставки та форуми для популяризації потенціалу регіону.

2. Покращення регуляторного середовища: потрібно спростити процедури реєстрації інвестицій та отримання дозволів, гарантувати права власності та юридичного захисту інвесторів, запровадити прозорі механізми для контролю та моніторингу реалізації інвестиційних проєктів.

3. Розвиток партнерських відносин: громадам потрібно більше співпрацювати з міжнародними організаціями, такими як Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Організація об'єднаних націй (ООН) та ін. для отримання грантів для проєктів та консультаційної підтримки.

4. Фінансові заохочення: Україна повинна запровадити податкові пільги, субсидії, або компенсації частини витрат для потенційних інвесторів, а також надати гарантії державної та місцевої підтримки реалізації ключових проєктів.

5. Підготовка кваліфікованих кадрів: потрібно організувати навчальні програми для співробітників місцевих адміністрацій, щоб покращити їх навички роботи з іноземними партнерами та залучити освітні установи для підготовки фахівців, які є необхідними для реалізації інвестиційних проєктів.

6. Розвиток інфраструктури: треба побудувати сучасні транспортні, комунальні та соціальні об'єкти, які забезпечать комфортне середовище для інвесторів та місцевих жителів. Цифровізація громад та розвиток еклектронного уряду значно полегшить взаємодію з інвесторами.

7. Інформування та прозорість: для цього важливим є створення відкритих платформ для розміщення інформації про інвестиційні можливості громад. Громади зобов'язуються регулярно звітувати про використання інвестиційних ресурсів.

8. Моніторинг та аналіз: держава повинна постійно оцінювати ефективність впровадження інвестиційних проєктів та пристосовувати інвестиційну політику залежно від отриманих результатів і змін у зовнішньому середовищі.

9. Використання інноваційних інструментів: використовувати такі онлайн-платформи як краудфандинг та краудінвестинг для залучення фінансування малих і середніх проєктів у громадах, створити спільні проєкти між органами влади та бізнесом для реалізації великих інфраструктурних і соціальних ініціатив (публічно-приватне партнерство), залучати капітал в

екологічно чисті технології, енергозбереження та розвиток відновлювальної енергії.

10. Запозичення міжнародного досвіду: потрібно аналізувати практики інших країн у залученні інвестицій, таких як Балтійські країни, Польща та Словаччина та вивчати їхні успішні кейси, співпрацювати з експертами, тобто покращувати контакти із міжнародними консультантами, які мають досвід розробки інвестиційних стратегій для громад.

11. Підтримка сталого розвитку: важливим постає забезпечити участь місцевих жителів у розробці інвестиційних програм для врахування їхніх потреб, поставити пріоритет на проєкти, які не завдають шкоди природним ресурсам і забезпечують їхнє раціональне використання.

12. Системна підтримка інвесторів: корисно було б створити спеціалізовані центри підтримки інвесторів, які будуть забезпечувати супровід на всіх етапах реалізації проєктів, ще можна запровадити електронні системи, які заохотять до прозорого обміну інформацією між інвесторами та місцевими органами.

13. Гармонізація законодавства: необхідно уніфікувати законодавчі акти, які регулюють інвестиційну діяльність, для зменшення адміністративних бар’єрів, також впровадити спеціальні економічні зони чи вільні індустріальні парки із податковими стимулами для інвесторів.

Удосконалення механізму залучення інвестицій вимагає системного підходу, де кожна громада зможе ефективно використовувати свої конкурентні переваги, створюючи сприятливі умови для іноземного капіталу. Це сприятиме сталому розвитку регіонів і покращенню добробуту громадян.

Реалізація зазначених пунктів буде сприяти створенню конкурентного середовища для міжнародних інвестицій, забезпечить стабільний розвиток територіальних громад і підвищить їхню спроможність самостійно вирішувати економічні, соціальні та інфраструктурні питання. Територіальні громади, які успішно інтегрують міжнародний досвід і сучасні інструменти, зможуть стати локомотивами регіонального розвитку України.

ВИСНОВКИ

Залучення іноземних інвестицій є не лише важливим, а й пріоритетним напрямком розвитку для територіальних громад та України в цілому. Інвестиції відіграють важливу роль у покращенні якості життя населення та зміцненні соціального захисту. Завдяки ефективному залученню інвестицій стає можливим реалізувати нові інфраструктурні проєкти, модернізувати існуючі потужності, впроваджувати інноваційні технології та створювати нові робочі місця. Якщо Україні вдасться створити сприятливий інвестиційний клімат, іноземні інвестиції можуть стати потужним рушієм зростання як для окремих громад, такі для країни в цілому.

Потреби та можливості кожної територіальної громади є унікальними, тому підходи до інвестування можуть значно варіюватися. Для досягнення максимальної ефективності важливо не лише обрати відповідну форму інвестування, а й грамотно поєднувати її з іншими.

Ефективна співпраця з міжнародними партнерами сприяє впровадженню ключових проєктів у різних галузях регіону, а саме: інфраструктура, сільське господарство, індустріальні зони, туризм.

Для досягнення максимального результату від залучення іноземного капіталу територіальні громади мають забезпечити стабільну інвестиційну політику, прозорість інвестиційного середовища та надання дієвої підтримки інвесторам.

Міжнародні інвестиції сприяють збалансованому розвитку громад, зниженню соціально-економічної нерівності та забезпечують сталий економічний розвиток регіону.

Чітка стратегія розвитку та продуманий план залучення інвестицій є ключовими для досягнення поставлених цілей.

Реформа 2014 року дала поштовх для розвитку територіальних громад. Сьогодні територіальні громади України все більше залучають іноземних

інвесторів, що забезпечує можливість реалізації задуманих проєктів для розвитку громад.

Війна з РФ показала на що спроможні міські громади. Територіальні громади підписують нові угоди з міжнародними партнерами. Залучення коштів інвесторів допомагають розвивати громади та забезпечувати самі громади всім необхідним та допомагати ЗСУ під час повномасштабного вторгнення.

Ефективне залучення іноземних інвестицій в територіальні громади України потребує цілісного підходу, що враховує низку ключових аспектів. Механізм залучення міжнародних інвестицій в територіальні громади мусить базуватися на систематичному аналізі, стратегічному плануванні та результативному використанні ресурсів громади.

Територіальні громади мають поліпшувати процес залучення міжнародних інвестицій такими заходами як:

- впровадження стратегічного підходу;
- оптимізація регуляторного середовища;
- зміцнення партнерських відносин;
- запровадження фінансових стимулів;
- модернізація інфраструктури;
- підвищення кваліфікації кадрів;
- проведення регулярного моніторингу та аналізу;
- забезпечення прозорості та інформованості;
- використання міжнародного досвіду;
- застосування інноваційних інструментів;
- уніфікація та вдосконалення законодавства;
- надання системної підтримки інвесторам;
- підтримка принципів сталого розвитку.

Ці заходи допоможуть територіальним громадам залучати більше міжнародних інвесторів для співпраці. Завдяки цьому українські громади

стануть ключовими гравцями у регіональному розвитку та будуть сприяти економічній стабільності та процвітанню країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інвестиційну діяльність: закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. ВВР України. 1991, 47, ст. 646. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text (дата звернення: 01.01.2025).

2. Про іноземні інвестиції: закон України від 13 березня 1992 р. № 2198-XII. ВВР України. 1992, 26, ст. 357. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2198-12#Text (дата звернення: 01.01.2025).

3. Тимечко І. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритети розвитку: монографія. Львів: ДУ «Ін-т регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2019. 444 с.

4. Клименко Н. Напрямки розвитку інвестиційного процесу на регіональному рівні. Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю «Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад». Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 146. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_11_27_material_MUP.pdf#page=185

5. Закон України «Про режим іноземного інвестування». Відомості Верховної Ради України, №19,1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 01.01.2025).

6. Клисяк І. Д. Залучення іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра / І. Д. Клисяк. Миколаїв : НУК, 2021. URL: http://surl.li/nbcqdy (дата звернення: 02.01.2025).

7. Scientific-methodical foundations of estimation of territorial communities' endogenous capacity in Ukraine in conditions of decentralization / I. Hrynchyshyn etc. 6th Intern. Conf. on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management Advansces in Economics, business and management research. Khmelnytskyi, 2019, 96. P. 314–319.

8. Воскобійник С. І. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій. Наук. вісн. АМУ. Серія: Управління. Київ, 2012, 1. С. 399– 405.

9. Руснак А. В., Алєщенко Л. О. Перспективи формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад. Агросвіт. 2018, 6.

10. Федорчак О. В., Іщенко Г. О. Маркетингові інструменти залучення інвестицій у територіальні громади. Демократичне врядування: наук. вісн. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020, 1 (25).

11. Жук П. В., Сірик З. О. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. Регіональна економіка. 2017, 2. С. 16– 22.

12. Мережко В. Залучення додаткових джерел фінансування – шлях до успішного розвитку громади. URL: https://vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/34829-zaluchennia-dodatkovykh-dzherelfinansuvannia-shliakh-do-uspishnoho-rozvytku-hromady (дата звернення: 02.01.2025).

13. Клисяк М. Д. Залучення іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад// М.Д. Клисяк, А. М. Зотова// Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0: Збірник матеріалів Всеукраїнських наукових економічних читань. Миколаїв: НУК, 2020р. 232 с.

14. Як громаді привабити інвестиції? Практичний посібник. URL: https://sed-rada.gov.ua/sites/default/files/static-page/2020/nid39751-module-yak-hromadi-pryvabyty-investytsii-olieynikova-s-62257.pdf (дата звернення: 02.01.2025).

15. Шапуров О. О. Формування ефективних механізмів господарювання в ринкових умовах. Економіка та держава. 2009, 7. С. 69–71.

16. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 03.01.2025).

17. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text (дата звернення: 03.01.2025).

18. Про оренду землі: закон України від 6 жовтня 1998 року № 161-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text (дата звернення: 03.01.2025).

19. Про режим іноземного інвестування: закон України від 19 березня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 03.01.2025).

20. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: https://mtu.gov.ua/ (дата звернення: 04.01.2025).

21. Про Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України: закон України від 12 травня 2011 року № 584/2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/583/2011#Text (дата звернення: 04.01.2025).

22. Митний кодекс України 2012. Розд. IX. Митні платежі. Гл. 42. Мито. Ст. 287. URL: https://qdpro.com.ua/uk/codex/15/339 (дата звернення: 04.01.2025).

23. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні: закон України від 17 грудня 2020 року №1116-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text (дата звернення: 04.01.2025).

24. Податковий кодекс України. Ст. 336. Особливості сплати податку на прибуток. URL: https://ibuhgalter.net/tax-codex/307 (дата звернення: 04.01.2025).

25. За інформацією, наданою Ковельською міською радою. URL: https://kowelrada.gov.ua/ (дата звернення: 04.01.2025).

26. У Бородянці за підтримки Литви і Тайваню відновлено дитячий садок на 120 місць. URL: https://decentralization.ua/news/18530 (дата звернення: 05.01.2025).

27. 33 тисячі мешканців Васильківської ОТГ та району отримали доступ до якісних адміністративних послуг. URL: https://decentralization.ua/news/11800 (дата звернення: 05.01.2025).

28. Вишнівська громада виграла грант на ремонт водогону. URL: https://decentralization.ua/news/15564 (дата звернення: 05.01.2025).

29. Південнокорейська компанія долучилася до розвитку індустріального парку у Бучанській громаді. URL: https://decentralization.ua/news/18203 (дата звернення: 05.01.2025).

30. Вінниця та німецький муніципалітет Карлсруе стали містами-побратимами. URL: https://decentralization.ua/news/16607 (дата звернення: 05.01.2025).

31. Чому досі не зносять зруйнований 25-й ліцей і хто допоможе Житомиру у відбудові. URL: https://zhzh.com.ua/zhitomir/chomu-dosi-ne-znosiat-zrujnovanij-25-j-licej-i-hto-dopomozhe-zhitomiru-u-vidbudovi.html (дата звернення: 05.01.2025).

32. За інформацією, наданою Тростянецькою міською радою. URL: https://trostyanets-miskrada.gov.ua/ (дата звернення: 06.01.2025).

33. Віталій Кличко: До Києва прибули перших 7 із 12 реанімобілів, подарованих українській столиці мерією Мюнхена. URL: https://kyivcity.gov.ua/news/vitaliy_klichko_do_kiyeva_pribuli_pershikh_7_iz_12_reanimobiliv_podarovanikh_ukranskiy_stolitsi_meriyeyu_myunkhena/ (дата звернення: 06.01.2025).

34. До Запоріжжя надійшла гуманітарна допомога з Німеччини. Офіційний сайт Запорізької міської ради. URL: https://zp.gov.ua/uk/articles/item/13074/do-zaporizhzhya-nadijshla-gumanitarna-dopomoga-z-nimechchini- (дата звернення: 06.01.2025).

35. Українським громадам допомагають європейські міста-побратими. Асоціація міст України. URL: https://auc.org.ua/novyna/ukrayinskym-gromadam-dopomagayut-yevropeyski-mista-pobratymy (дата звернення: 06.01.2025).

36. Partnerships between Ukrainian and EU municipalities Key success and failure factors for sustainable international municipal cooperation. Bridges of Trust. URL: https://ccre-cemr.org/wp-content/uploads/2024/04/Bridges_of_Trust_Brochure_EN_2021.pdf (дата звернення: 06.01.2025).

37. Глазов О. Роль держави у стимулюванніта вдосконаленні співробітництва територіальних громад в Україні. Economic sciences: Herald of Khmelnytskyi National University. Khmelnytskyi, 2022, 2. P. 54–58. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/09/vknu-es-2022-n2t2304_09.pdf (дата звернення: 07.01.2025).

38. Прямі іноземні інвестиції. Міністерство фінансів України. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/ (дата звернення: 07.01.2025).

39. Національний банк України. Статистика зовнішнього сектору. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5 (дата звернення: 07.01.2025).

40. Децентралізація. URL: https://decentralization.ua/twincities (дата звернення: 07.01.2025).

41. Павлова М. Д. Розробка механізму ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні. Ефективна економіка: електрон. наук. вид. 2024, 6. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4066/4101 (дата звернення: 07.01.2025).